Literatura catalana

Mercè Rodoreda (lectures anteriors)

Solucions · 19 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. Un tema central de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda, és la relació entre amor, matrimoni i felicitat. Trieu tres parelles casades que hi apareguin i descriviu-ne les característiques (generals i particulars) en relació amb aquest tema.
   [3 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha de tenir en compte tres dels següents matrimonis: el jardiner i Cecília, Eugeni i Maribel, Francesc i Rosamaria, o Sebastià i Eulàlia. Com a característiques generals de les parelles casades, hauria de dir que la novel·la ofereix una visió pessimista i negativa del matrimoni, malmès per la infidelitat, la infelicitat o la mort; sovint, el matrimoni amaga secrets i històries del passat, i alguns s'originen en casaments per conveniència i interès; la conclusió que s'imposa és que l'únic espai possible per a l'amor veritable entre home i dona és la infantesa, o la idealització a través del record (1 punt). De manera més concreta, l'examinand ha d'esmentar la relació amorosa fallida d'Eugeni i Rosamaria, i el consegüent fracàs dels matrimonis d'Eugeni amb Maribel i de Rosamaria amb Francesc, que exemplifiquen els matrimonis per interès, nascuts de la necessitat de buscar la seguretat econòmica i/o l'ascensió social i que estan abocats a la infelicitat (s'hi pot afegir el del senyor Bellom amb la mare de Maribel) (0,75 punts). La insatisfacció provoca els triangles derivats de l'antiga relació entre Eugeni i Rosamaria (Eugeni-Rosamaria-Francesc i Eugeni-Maribel-Rosamaria) i el que crea la presència de Miranda (Rosamaria-Francesc-Miranda) (s'hi pot afegir, secundàriament, el d'Eulàlia-Sebastià-dona africana) (0,75 punts). *L'únic matrimoni que sembla haver estat feliç és el del jardiner i la seva dona, Cecília, una relació que la mort d'ella va truncar abans que el pas del temps malmetés l'amor, i que ara és idealitzada en el record del jardiner (convé tenir en compte la diferència d'edat, que en fa una relació amb tints d'amor paternofilial; també la relació del record de Cecília amb les flors)* (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió pertinent no explicitada a l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

2. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el fragment següent de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):
   ***a*)** La situació del fragment en l'argument de la novel·la i les referències a altres moments de la història dels personatges.
   ***b*)** La presència del món natural i el seu significat; justifiqueu-ho amb els exemples que ofereix el text sobre l'aigua i les flors.
   ***c*)** El punt de vista narratiu.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Vaig obrir la llibreta. L'Eugeni hi escrivia tot el que li anava passant. El primer tros que vaig llegir va ser el de la baralla amb en Francesc, al carrer. Vaig anar més endarrera. Parlava de com s'havia anat enamorant, molt de mica en mica. A les nits d'estiu es trobaven al carrer d'Elisa, caminaven agafats de la mà fins a la placeta dels arbres i s'aturaven a sota dels pebrers. Quan tenien catorze anys i estaven dos o tres dies sense veure's, ella anava a buscar flors a casa d'ell. Si la convidaven a dinar, ell es quedava estones mirant-la amb els ulls encantats. Li explicava les lliçons i l'ajudava a fer els problemes. Ella li buscava trèvols de quatre fulles al jardí del col·legi i els hi ficava al llibre d'història quan anava a estudiar a casa d'ell.

Parlava molt d'un vestit que ella havia dut un estiu. I tot d'una em vaig recordar dels vestits de la meva Cecília. De color de flor de romaní. No hi havia res igual, però em sembla que s'havien estimat com ens havíem estimat amb la Cecília. Un dia que havia plogut molt fort, ell s'havia passat la nit escoltant l'aigua de la riera que baixava corrent; l'endemà, ella li va dir que havia pensat en ell tota la nit. Després començava a parlar d'en Francesc, i es veu que tots dos se'n reien. A ella no li agradava perquè era ric i presumia massa. I el pobre Eugeni, a la llibreta, deia que ella se li anava tornant bonica com un àngel.

La Mariona es va aixecar i va mirar per la finestra.

—¿No se't fa massa tard?

Em va dir que no i es va tornar a asseure. Jo vaig anar llegint. Em saltava fulls perquè tenia ganes d'acabar. Pensava en la Cecília, que se m'havia mort tan jove.

Un dia, ella va començar a tenir por. Acabava de fer divuit anys. Li va agafar por de cosir tota la vida, fins que es morís.

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en l'enunciat, és a dir, si: (a) Situa aquest fragment en el desenllaç de la novel·la (al darrer capítol), i identifica «la llibreta» com el diari d'Eugeni, que cau a mans del jardiner després que Eugeni s'hagi suïcidat al mar (0,25 punts); explica que el diari exposa, des de la perspectiva d'Eugeni, les seves relacions d'adolescència amb Rosamaria i els motius materials que la van dur a trencar la relació amb ell (0,25 punts); identifica com a referències a altres moments de la història dels personatges els records relatius al festeig amb Rosamaria (0,25 punts) i la mort de Cecília, la dona del jardiner, que és un record persistent al llarg de la novel·la (0,25 punts).
(b) Explica que l'aigua i sobretot les flors representen la felicitat perduda en la relació entre Eugeni i Rosamaria (0,25 punts), i que les flors i les plantes també s'associen a la relació entre Cecília i el jardiner (0,25). En són exemples pertinents extrets del text la referència a «la placeta dels arbres» i «els pebrers», «les flors a casa d'ell», «els trèvols de quatre fulles al jardí del col·legi», la pluja o «l'aigua de la riera»; el vestit de «color de flor de romaní» de la Cecília associa explícitament les flors al record de la dona morta (0,25 punts cadascun, fins a un màxim de 0,5 punts).
(c) Explica que la història és contada per un narrador-observador extern sense nom, en primera persona (0,5 punts), que completa els buits de la història de la qual ha estat testimoni parcial amb una font com el diari de l'Eugeni (0,25 punts); aquest narrador —el jardiner— és un personatge secundari que aporta també els records personals de la seva relació amb Cecília, ara idealitzada (0,25 punts).

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

3. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el fragment següent de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La situació i el significat del fragment en l'argument de la novel·la.
b) El punt de vista narratiu i les referències a altres moments de l'obra.
c) El significat del mar i el jardí en la novel·la.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El senyoret Francesc ja m'havia explicat que vindrien a buscar els mobles quan ells serien fora i m'havia demanat que m'encarregués de tot. Era tard i plovisquejava. Una plugeta d'aquelles d'entre estiu i tardor, quan sembla que tot s'acaba: fina, només una boira. A mitjanit, com que no podia dormir gens, vaig sortir. Anava cap al passeig dels til·lers amb una mà a la butxaca i estrenyia entre els dits aquella moneda del tros de lluna. Vaig veure venir una ombra molt lleugera que caminava sense que se la sentís. Baixava pels til·lers, descalça. Quan va ser al mirador es va aturar un moment, va deixar una tovallola blanca damunt de la barana i va baixar a la platja. Vaig córrer a veure què feia. Estava dreta de cara al mar, tan quieta que no semblava de carn. Els núvols s'havien aprimat i deixaven passar una mica de lluna. Va girar-se i jo, com aquella nit del senyoret Francesc i la Miranda, em vaig amagar darrera d'un test. Plovia. I ella dreta damunt de la sorra com si l'haguessin feta de sal. Quan ja començava a cansar-me, es va ficar a poc a poc a l'aigua i es va posar a nedar. Si va anar lluny, si es va quedar per la vora, no ho sé, perquè tot tornava a ser fosc i no es veia res: només l'estesa de color de tinta, amb l'anar i venir de les onades. Apa, apa, apa… ara venim, ara tornem… I vaig tenir un pensament estrany: que ella anava a trobar l'Eugeni pels voltants d'on s'havia deixat morir; a dir-li adéu, com si diguéssim. Jo escoltava aquella gran respiració de l'aigua i a l'últim vaig veure que sortia i es deixava caure a terra cansada. Al cap d'una estona vaig sentir algú al meu darrera. Era el senyoret Francesc; es va posar un dit als llavis per dir-me que callés i em vaig apartar una mica. Ella va pujar al mirador i ell la va tapar. «No veus que et posaràs malalta?». La va agafar en braços i li va acostar la galta a la galta. Vaig sentir que li deia: «On vas amb aquesta cara tan freda?». I se'n van anar així, amunt, cap als arbres. Jo em vaig quedar a escoltar el mar, i era com si encara el sentís: «¿Guarda llavors?… Jo també n'havia esgranat, de violers… ¿Vol que l'ajudi?».

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si:

a) Situa aquest fragment al desenllaç de la novel·la (0,5 punts) i explica que és una mena de comiat entre Eugeni (que ha mort al mar) i Rosamaria (0,5 punts).
b) Explica que el punt de vista és el del personatge del jardiner, el narrador-observador sense nom que explica la història (0,25 punts) amb objectivitat i distanciament (0,25); pel que fa a les referències a altres moments de l'obra, es pot comentar la trobada entre el senyoret Francesc i la Miranda observada d'amagat pel jardiner, la mort de l'Eugeni al mar o l'episodi en què Eugeni ajuda el jardiner amb les llavors a la seva caseta (0,5 punts per dues referències correctes).
c) Explica que el mar es relaciona sobretot amb Eugeni i la seva mort: s'hi suïcida i hi roman per sempre, després de l'intent fracassat de recuperar la felicitat de la infantesa (0,5 punts); i el jardí és l'espai en el qual s'intenta de retrobar l'amor perdut (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

4. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda, s'obre amb el lema «Dieu est au fond du jardin» ('Déu és al fons del jardí'(i es tanca amb aquesta frase del narrador: «Si un dia es passeja de nit per sota dels arbres, ja veurà que n'hi dirà de coses aquest jardí...» Expliqueu, partint d'aquests enunciats, el significat del jardí per als personatges principals de la novel·la i per al seu narrador.
[3 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha de valorar les dues frases de l'enunciat com a manifestacions del caràcter gairebé religiós d'aquest espai, que es pot relacionar amb el panteisme. (0,5 punts) A partir d'aquí, ha de parlar del jardí essencialment en relació amb dos personatges: Eugeni i el narrador. La infantesa i els amors d'Eugeni amb Rosamaria tenen com a escenari el jardí de la casa d'Eugeni, a Barcelona; és un jardí enyorat des de la llunyania tant en l'espai com en el temps (quan Eugeni era a les Amèriques), que vol retrobar en el "jardí vora el mar" del present, és a dir, el de la torre de Rosamaria i Francesc. (1 punt). Aquest segon jardí, molt més gran (com el del marquès de Brusi de la infantesa de Rodoreda), és l'espai del jardiner-narrador, un personatge que viu en el record de l'estimada a través de la comunió amb la natura, i de qui Eugeni es fa amic; aquest jardí es converteix en el marc de l'angoixa, el dolor i la desesperació del present de les relacions entre Rosamaria i Eugeni, que s'hi passeja moltes nits, tot sol, en un intent d'evitar la pèrdua del paradís d'infantesa. (1 punt) I que davant el silenci de Rosamaria per reviure el seu amor, Eugeni se suïcida en el mar (una manera de recuperar la infantesa-jardí a través de la mort en l'aigua, símbol de vida i renaixement) i pren sentit el títol del llibre. (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

5. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

2. La mort té una presència constant a *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. Expliqueu les dues morts més rellevants de la novel·la i com es relacionen amb l'amor.
[2 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha de referir-se a dues d'aquestes morts: a) el suïcidi d'Eugeni, i b) la mort natural de Cecília, la jove esposa del jardiner (s'hi pot afegir, però és menys rellevant, l'assassinat de Sebastià a l'Àfrica). En relació amb la primera, hauria d'explicar que el desamor és la causa del suïcidi d'Eugeni (tant del primer intent, de jove, com del segon, ja definitiu), en no poder recuperar el seu amor d'infantesa i adolescència, Rosamaria. (1 punt) La mort de Cecília, muller del jardiner, és prematura i impedeix que la relació amorosa, plena de tendresa, es deteriori; això fa que Cecília romangui idealitzada en el record del marit. (1 punt) Si, en comptes d'una de les dues anteriors, l'examinand explica la mort de Sebastià i els seus efectes sobre Eulàlia (un gran dolor que superarà gràcies a la pintura), s'atorgaran 0,5 punts.

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

6. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Descriviu breument l'estructura de Jardí vora el mar, de Mercè Rodoreda, i relacioneu-la amb el punt de vista narratiu.
[2 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha de d'explicar que la novel·la narra els esdeveniments que tenen lloc a la casa d'estiueig sis estius successius, des que s'hi instal·la el matrimoni de Francesc i Rosamaria fins que abandonen la casa. (1 punt) Aquesta fragmentació està condicionada pel fet que el narrador testimoni és el jardiner, que només durant l'estiu està en contacte directe amb els altres personatges de la novel·la (0,5 punts); i que, com que no ho sap tot, complementarà els buits informatius gràcies a altres personatges, com les minyones o el diari d'Eugeni (0,5).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

7. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. [*Jardí vora el mar*, Mercè Rodoreda]

L'alumne/a ha d'explicar que l'aigua juga un paper fonamental a la novel·la. D'una banda, ha de comentar que l'aigua com a símbol de vida i regeneració està vinculada a la infantesa d'Eugeni i Rosamaria, i a l'espai d'aquesta infantesa, el jardí, i ha d'il·lustrar-ho amb exemples concrets, com ara que els dos nens regaven les plantes del jardí del carrer Ríos Rosas de Barcelona (els donaven vida, per tant), que es banyaven junts als safarejos del terrat (o bacina*, segons la senyora Paulina) o que després d'un gran xàfec sortien amb el pare d'ell (l'Andreu) a veure com l'aigua «baixa desesperada» per la riera de Sant Gervasi (1 punt). De l'altra, ha d'explicar que a l'edat adulta l'aigua s'associa amb la mar (una mar que adora Rosamaria), i es transforma en símbol de múltiples significats: de renaixement pel moviment de les onades (s'associa llavors al desig d'estimar i és escenari tant de diversió compartida com d'inquietud) i de mort (Eugeni s'ofega o se suïcida al mar, on Rosamaria va a acomiadar-lo a les darreres pàgines de la novel·la). En aquest darrer sentit, l'aigua com a símbol de destrucció també pren forma de tempesta (pluja o calamarsa) que destrueix el jardí, una imatge que s'associa amb la fragilitat de la vida i anticipa el desenllaç tràgic de la novel·la (1 punt).*

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

8. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. [Jardí vora el mar, Mercè Rodoreda]

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

a) Si explica que el jardiner —narrador observador, testimoni o voyeur— està llegint el diari d'Eugeni que la Mariona havia trobat en un calaix de l'habitació de la senyoreta Maragda, temps després que Eugeni s'ofegués o se suïcidés al mar. Encara que el jardiner–narrador ja sabia sobretot per altres personatges una part de la història d'Eugeni i de les circumstàncies que, previsiblement, l'havien empès a morir, el diari aporta el punt de vista subjectiu del protagonista de la història d'amor, que arriba al lector de la novel·la tanmateix filtrat per la veu del jardiner. (1 punt)

b) Si situa la importància de l'element vegetal en la vida d'Eugeni i relaciona el jardí amb la infantesa, mite principal de la novel·la. Es valorarà també si analitza el valor simbòlic de l'aigua en la relació entre Eugeni i Rosamaria i sobretot en el desenllaç de la història. (1 punt)

c) Si subratlla els vincles entre la relació amorosa d'Eugeni i Rosamaria i la del jardiner i la seva jove esposa, Cecília, caracteritzades per la innocència i la tendresa. En aquest sentit, es valorarà si, a tenor de la darrera frase del fragment, comenta que la relació entre l'Eugeni i Rosamaria comença a fracassar arran de la primera trobada eròtica, que representa el pas de la infantesa a l'edat adulta, el moment en què les convencions socials s'imposen als sentiments (la voluntat de Rosamaria d'ascendir socialment), fet pel qual Rosamaria triarà casar-se amb Francesc, que és de família adinerada. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

9. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. [Jardí vora el mar, de Mercè Rodoreda]

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

a) Si situa el fragment al nus de la novel·la, després d'un llarg diàleg entre el narrador–jardiner i els pares de l'Eugeni, Paulina i Andreu, que ha permès conèixer la infantesa i la joventut d'aquest personatge, que encara no ha fet la seva irrupció tràgica en la novel·la de forma clara, i de Rosamaria. (1 punt)

b) Si explica que hi ha un narrador observador (testimoni o "voyeur"), un home ja gran que explica al lector les històries que conformen la trama de la novel·la (en aquest cas, els primers indicis del triangle amorós Rosamaria–Francesc–Eugeni) i que coneix parcialment sigui per l'observació directa dels esdeveniments (en els quals participa només com a observador com en aquest fragment) sigui pel relat que en fan altres personatges-confidents, com els pares d'Eugeni o el servi de la casa. Es valorarà si l'alumne/a és capaç de relacionar aquest tècnica narrativa amb l'objectivisme (o fins i tot, amb el behaviorisme), de descriure'n les característiques (i els referents: Hemingway) i/o els punts de trobada amb les tècniques cinematogràfiques, i també de cercar-ne exemples en el text: «Amb el jardí fosc [...] què deien», un fragment en el qual el jardiner–narrador observa l'escena de lluny, amb un focus parcial com si fos al cinema mut, i la descriu tal com la percep, atenent doncs al comportament extern del personatges i prescindint de qualsevol forma d'omnisciència, com fa al llarg de la novel·la. (1 punt)

c) Si comenta que ja des del primer capítol de la novel·la l'autora ha posat indicis sobre el secret que amaguen alguns personatges (la Rosamaria, sobretot), però que no és fins a aquest capítol (el més llarg) quan apareix de forma clara el triangle amorós Eugeni–Rosamaria–Francesc, i que l'Eugeni de la història dels vells és el gendre del senyor Bellom. Es valorarà especialment si l'alumne/a és capaç d'explicar que les característiques de la tècnica narrativa utilitzada per Rodoreda fan que els secrets dels personatges que es van desvetllant de mica en mica no s'aclareixin mai del tot, la qual cosa farà que hi hagi sempre zones d'ombra (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

10. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3
El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne en el seu comentari tracta els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun), és a dir:

. situa el fragment en el marc argumental de la novel·la;

. sap destriar especialment dos nivells temporals presents en el text: un passat, el del moment de la narració («un dia em va preguntar...», «un dia em va dir...»), i un altre passat, més remot, l'històric, referit als fets de la guerra civil que van afectar tant en Quimet com l'adroguer.

. identifica en el fragment els trets lingüístics i literaris, usuals en tota la novel·la, relacionats amb el punt de vista dominant en la narració: llenguatge planer, amb voluntat de reproduir el parlat, ús de la parataxi, repetició de formes simples de l'explicació d'un fet a una altra persona («que... que»), etc.

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostri l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

11. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3

El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne/a en el seu comentari tracta, per separat o conjuntament en el seu discurs, els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun d'ells), és a dir:

. fa una interpretació correcta del fragment que, tenint en compte que es tracta del final de la novel·la, li permet emmarcar-la en una interpretació més àmplia de l'obra; en aquest sentit, cal que faci un esment especial a les últimes ratlles del fragment;

. sap extreure del text aquells elements que, al llarg de la novel·la, s'han convertit en fonamentals pel paper, argumental o simbòlic, que hi tenen (espais, el record, estris, detalls de les parets, la porta,... la plaça com a embut, els coloms...);

. sap valorar els recursos lingüístics i literaris del fragment, usuals en la novel·la, especialment aquells que vénen obligats pel punt de vista narratiu (ús de la primera persona, parataxi, acumulació, sense solució de continuïtat, de records i present, etc.)

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostri l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

12. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Pregunta 1

La pregunta val 3 punts. Tal com està formulada la pregunta, cal tenir presents tres elements, que seran valorats amb 1 punt cada un:

. que l'alumne té un coneixement suficient de què és una novel·la psicològica;

. que sap extreure de *La plaça del Diamant* els trets de l'argument que en permeten aquesta consideració;

. que s'adona dels elements formals més representatius de la novel·la que són propis d'aquesta mena de narrativa.

El primer d'aquests aspectes, no es demana explícitament que l'alumne/a el defineixi; cal valorar-lo en funció dels criteris que apliqui en el raonament dels altres dos, però és important confirmar que sap de què parla.

Quant als trets argumentals, l'alumne ha d'apuntar bàsicament –i es pot valer d'exemples extrets de la novel·la– aquells que van marcant l'evolució personal i íntima de la protagonista, els que d'alguna manera condicionen el seu comportament i són objecte d'atenció en el discurs narratiu.

Pel que fa als elements formals, és bàsica la referència a la tècnica del monòleg, que l'alumne ha de saber descriure amb prou solidesa, tant sa val com s'hi refereixi, tenint en compte que s'ha definit de diverses maneres: monòleg interior, escriptura parlada... Més en concret, cal que l'alumne/a es refereixi al relat en primera persona, que prova de reproduir el procés del pensament, la reacció natural i immediata davant dels fets i dels records, un cert «fluir de la consciència». I encara, el lèxic adaptat a la caracterització del personatge i una sintaxi primitiva, fonamentada en la parataxi.

13. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3

Tres punts per l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber explicar que aquesta novel·la, com tota l'obra de Rodoreda, crea un veritable teixit que configura un univers simbòlic que cal saber interpretar.

—Saber veure que el personatge protagonista sofreix, en un primer moment, una pèrdua d'identitat i ja en el primer capítol deixa de ser Natàlia per esdevenir Colometa.

—Saber destacar que la novel·la és, per sobre de tot, el relat oral d'un personatge femení que explica la seva vida passada des d'un present inconcret.

—Saber explicar que al llarg de la narració el lector assisteix a un procés de degradació, de pèrdua d'identitat per part de la protagonista i a un conseqüent acte de rebel·lia que la portarà inevitablement a un estat de recuperació o reconstrucció identitària.

—Penalitzar-los si es desvien excessivament cap a una simple explicació de l'argument de la novel·la en detriment de la interpretació.

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per l'anàlisi detallada de la interpretació del fragment.

—Un punt i mig per saber explicar els trets de l'evolució del personatge.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

—Dos punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.

Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.

L'altre punt seria més pròpiament per la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per avaluar de manera global entre zero i dos punts.

14. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3

Tres punts per l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber adonar-se que el lector es troba davant d'una novel·la narrada en primera persona del singular, davant de la veu de la narradora-protagonista, sense cap intermediari.

—Saber adonar-se que, tot i ser el resultat d'un artifici literari, l'estil de la novel·la cerca la vivacitat, tracta de reflectir una llengua parlada, amb un lèxic extret de la llengua col·loquial, popular.

—Explicar adequadament que l'estil de la novel·la es basa en frases curtes com a indicació de col·loquialisme, amb juxtaposicions i frases coordinades separades per punts i una clara tendència cap al polisíndeton (de "i" i de "que") i amb una clara barreja de citacions fetes en estil directe i en estil indirecte.

—Penalitzar-los si es desvien excessivament cap a una simple explicació de l'argument de la novel·la en detriment de la interpretació.

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per la reflexió detallada sobre el resultat de l'artifici literari de la novel·la.

—Un punt i mig per la bona exemplificació de les característiques estilístiques del text.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

—Dos punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.

Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.

L'altre punt seria més pròpiament per la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per avaluar de manera global entre zero i dos punts.

15. PAU 2004 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Pregunta 1

—La pregunta val tres punts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir—si ho fa bé—els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:

—Saber destacar que la novel·la és, per sobre de tot, el relat oral d'un personatge femení que explica la seva vida passada des d'un present inconcret.

—Saber explicar, amb exemples, que al llarg de la narració el lector assisteix a un procés de degradació, de pèrdua d'identitat per part de la protagonista i a un conseqüent acte de rebel·lia que la portarà inevitablement a un estat de recuperació o reconstrucció identitària..

—Guia de puntuació:

—Un punt i mig per la bona argumentació general de la resposta i la relació amb el context.

—Un punt i mig per una bona exemplificació. Si no hi ha cap referència directa a la novel·la, es queden sense aquest punt i mig.

En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

16. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

17. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 2 (Opció A)

Pregunta 2

- La pregunta val dos punts. En aquest segon apartat de l'examen es demana sempre una explicació breu, per la qual cosa cal valorar l'adequació de la resposta a la pregunta concreta que es formula i no tant la capacitat per desenvolupar un tema. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:
  - Que sàpiguen fer una caracterització literària del personatge: el seu paper en la novel·la, el que representa per a Salvador Valldaura, el component quasi simbòlic de la relació entre tots dos i especialment el suïcidi del personatge.
  - Hem d'acceptar una caracterització un xic esquemàtica, sense gaire exemplificació.
  - No s'han de limitar a una simple descripció de la part de l'argument de la novel·la en què apareix el personatge. Hi ha d'haver intent de caracterització
- Guia de puntuació:
  - Zero punts si tot es limita a una simple descripció de l'argument. Per molt ben explicat que estigui. El que s'avalua no és un simple control de lectura.
  - Un punt si hi ha un intent de caracterització (saber explicar qui és aquest personatge) i se seleccionen prou trets pertinents (que no cal que siguin més de dos o tres).
  - Un punt més si aquests trets estan ben explicats i interpretats.

  En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

18. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

Pregunta 3

- Tres punts per l'avaluació dels continguts. Tal i com està establert en les pautes generals de correcció, almenys dos dels tres punts han d'estar relacionats amb la manera com s'han desenvolupat els aspectes guiats en l'enunciat de la pregunta. Això no vol dir, és clar, que qui se centri només en els aspectes guiats no pugui tenir -si ho fa bé- els tres punts. El que sí que vol dir, però, és que qui no parli dels aspectes assenyalats en l'enunciat només pot tenir, com a màxim, un punt. En aquest cas concret, el que cal valorar especialment és:
  - Saber situar el text al final de la novel·la. Aquest és un aspecte fonamental per a una bona interpretació del fragment i del desenllaç de la novel·la. Cal exigir, per tant, una bona localització.
  - Importància simbòlica de la rata en aquest desenllaç i relació amb la idea de destrucció d'un món.
  - Entrar en el tipus de descripció. Recursos literaris per a la descripció.
  - Importància de la vegetació, cosa que ens permet relacionar-ho amb el paper bàsic d'aquests components en la narrativa rodorediana i a *Mirall trencat*. Cal exemplificar-ho bé en el text.
- Guia de puntuació:
  - Un punt per a una bona localització i per a la relació del text amb el desenllaç de la novel·la.
  - Un punt per a la interpretació del paper simbòlic de la rata.
  - Un punt per a altres aspectes d'anàlisi literària del text i en especial per al tipus de descripció.

  En qualsevol cas, aquesta guia de puntuació no cal que sigui aplicada estrictament. I més en aquest cas, en el qual hi ha aspectes relacionats entre ells i difícilment destriables. El corrector ha de tenir en compte que l'examen és una prova de coneixements, però també de maduresa.

- Dos punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva, i, en definitiva, la metodologia de comentari.
  - Un dels dos punts d'aquest apartat de la puntuació hauria de ser per al que pròpiament és la metodologia de comentari (la capacitat per a analitzar un text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext. En aquest sentit, no cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc no cal exigir-la. En cas que l'alumne/a se'n serveixi, el que convé és veure si sap fer-ne ús a l'hora d'extreure idees o es converteix en una simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que sí que cal valorar negativament és que l'alumne/a pràcticament s'oblidi que està comentant un text i afegeixi una acumulació innecessària d'idees, encara que aquestes idees afegides no siguin pròpiament incorreccions.
  - L'altre punt seria més pròpiament per a la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.
  - No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. La indicació només és una pauta. El corrector ha de ser prou hàbil com per a avaluar de manera global entre zero i dos punts.

19. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.